

6 Juli 1950. xx

SM/413

Aan Zijne Excellentie Mr. H. S. Blom,
Staatssecretaris van Indische
Zaken,
Plein 23,
's-Gravenhage.

Amice,

Naar aanleiding van Uw brief van 29 Juni jl. Afd. 2
no. 64105-5034 G.S. betreffende de zaak Kol. Schotborgh
in verband met de Ambon-affaire, moge ik het volgende
aantekenen.

Uw opmerking, dat Kol. Schotborgh het geld niet in
's Lands kas kan hebben gestort, is in zoverre juist, dat
na het uitroepen van de Republiek Zuid-Neduldeen op 25 April
jl. in feite geen 's Lands kas, vallende onder de comptabe-
le controle van de R.I.S. meer bestond. Een 's Lands kas
in de regionale zin van "kas negeri" was er wel.

Ik neem echter dat deze zaak ook een psychologische
zijde kan hebben.

Nadat de missie Leimena was mislukt, kreeg Kol. Schot-
borgh opdracht om met alle geëigende middelen te trachten,
de uit de hand gevunkte ENIL-militairen wederom onder het
gezag van de Nederlandse legerleiding te brengen. Een van
de middelen daartoe zou kunnen zijn geweest de hen nog toe-
komende soldijen etc. uit te betalen, daar gebleken zou
zijn, dat er in de rechtmatige uitbetalingen een achter-
stand van een maand bestond en dat uit de ter plaatse aan-
wezige kasmiddelen aan de verplichtingen van de lopende
maand niet zou kunnen worden voldaan. Het nedegenomen be-
drag van f. 4 miljoen (door een misverstand aanvankelijk
f. 6 miljoen) schijnt daarop te zijn ingesteld.

Uit het rapport-Schotborgh blijkt, dat terzake overleg
was gepleegd met Kol. Pereira, Sous-Chef Staf van de Neder-
landse Legerstrijdkrachten. In hoeverre men bij de Neder-
landse Legerleiding zich toen alle politieke consequenties
voor ogen heeft gesteld, mede in verband met het door U
gestelde feit, dat het geld op deze wijze in handen zou
komen van een in feite "onwettige" Regering en in hoeverre
men terzake tevoren overleg heeft gepleegd met het Neder-
landse Hoge Commissariaat of met de Sultan van Djocja, zal
een nader onderzoek moeten uitwijzen.

Dw

Uw conclusie, dat de handeling van Kol. Schotbergh alleen al uit politiek oogpunt een sterke afkeuring verdient, dat reeds om die reden een correctie op haar plaats zou zijn, acht ik op dit oogenblik nog prematuur; een onderzoek zal moeten uitwijzen, welke verantwoordelijkheid Kol. Schotbergh voor een en ander draagt.

Wat deze gehele zaak een sterke politieke inslag heeft, ben ik geheel met U eens; evenso met de door U gevoelde behoefte aan een gedetailleerd onderzoek, waarbij de wettelijkheid van een justitieel onderzoek niet ware uit te sluiten. Ik meen echter, dat deze behoefte reeds voldoende duidelijk tot uitdrukking is gebracht in mijn tot Dr. Hirschfeld persoonlijk gerichtte brieven SM/403 en SM/408, welke U in afschrift bekend zijn.

Zodra de door mij aan Dr. Hirschfeld in mijn brief SM/408 verzochte nadere opheldering in deze aangelegenheid zal zijn verkregen, zal ik U en mijn betrokken Ambtgenoten onmiddellijk hierover inlichten.

Den doordruk van deze brief deed ik toekomen aan de Minister-Präsident alsmede aan mijn Ambtgenoten van Oorlog, Financiën en Buitenlandse Zaken, alsmede aan de Staatssecretaris van Oorlog.

De Minister voor Inzaken en
Overneeme Rijkzaken,

(Dr. J. H. van Kaarsveen)

[kopie van bewerker]

Amice,

Naar aanleiding van Uw brief van 29 Juni jl. Afd. Z no. 641015.5084 G.S. betreffende de zaak Kol. Schotborgh in verband met de Ambonaffaire, moge ik het volgende aantekenen. Uw opmerking, dat Kol. Schotborgh het geld niet in 's Lands kas kan hebben gestort, is in zoverre juist, dat na het uitroepen van de Republiek Zuid-Molukken op 25 April jl. in feite geen 's Lands kas, vallende onder de capabele controle van de RIS, meer bestond. Een 's Lands kas in de regionale zin van het 'Kas Negeri' was er wel.

Ik meen echter dat deze zaak ook een psychologische zijde kan hebben.

Nadat de missie Leimena was mislukt, kreeg Kol. Schotborgh opdracht om met alle geëigende middelen te trachten, de uit de hand geraakte KNII-militairen wederom onder het gezag van de Nederlandse legerleiding te brengen. Een van de middelen daartoe zou kunnen zijn geweest de hen nog toekomende soldijen etc. uit te betalen, daar gebleken zou zijn, dat er in de rechtmatige uitbetalingen een achterstand van een maand bestond en dat uit de ter plaatse aanwezige kasmiddelen aan de verplichtingen van de lopende maand niet zou kunnen worden voldaan. Het meegenomen bedrag van f. 4 miljoen (door een misverstand aanvankelijk f. 6 miljoen) schijnt daarop te zijn ingesteld.

Uit het Rapport Schotborgh blijkt, dat terzake overleg was gepleegd met Kol. Pereira, Sous-Chef Staf van de Nederlandse Legerstrijdkrachten. In hoeverre men bij de Nederlandse Legerleiding zich toen alle politieke consequenties voor ogen heeft gesteld, mede in verband met het door U gestelde feit, dat het geld op deze wijze in handen zou komen van een in feite 'onwettige' Regering en in hoeverre men terzake tevoren overleg heeft gepleegd met het Nederlandse Hoge Commissariaat of met de Sultan van Djocja, zal een nader onderzoek moeten uitwijzen.

Uw conclusie, dat de handeling van Kol. Schotborgh alleen al uit politiek oogpunt zo sterke afkeuring verdient, dat reeds om die reden een correctie op haar plaats zou zijn, acht ik op dit ogenblik nog prematuur; een onderzoek zal moeten uitwijzen, welke verantwoordelijkheid Kol. Schotborgh voor een en ander draagt.

Dat deze gehele zaak een sterke politieke inslag heeft, ben ik geheel met U eens, evenzo met de door U gevoelde behoefte aan een gedetailleerd onderzoek, waarbij de wenselijkheid van een justitioneel onderzoek niet ware uit te sluiten. Ik meen echter, dat deze behoefte reeds voldoende duidelijk tot uitdrukking is gebracht in mijn tot Dr. Hirschfeld persoonlijk gerichte brieven SM/403 en SM/408, welke U in geschrift bekend zijn.

Zodra de door mij aan Dr. Hirschfeld in mijn brief SM/408 verzochte nadere opheldering in deze aangelegenheid zal zijn verkregen, zal ik U en mijn betrokken Ambtgenoten onmiddellijk hierover inlichten.

Een doordruk van deze brief deed ik toekomen aan de Minister-President alsmede aan mijn Ambtgenoten van Oorlog, Financiën en Buitenlandse Zaken, alsmede aan de Staatssecretaris van Oorlog.